

Boahkut koronavirusa vuostá

– Comirnaty (BioNTech ja Pfizer)

Koronavirus dagaha dávdda mii čuohcá vuoinjähagaide. Leat olugat geat eai oaččo dahje geaidda šaddet geahppa dávdamearkkat, muhto soapmásat buohccájít duođalaččat. Boarrásepmosiin ja sis geain leat muhttin eará dávddat jo ovddežis lea stuorámus riska buohccát duođalaččat dahje jápmiit. Boahkuheapmi suodjala duođalaš koronadávdda vuostá.

Geat sáhttet oažžut dán koronaboaħku?

Fálaldat boahkuhuvvot koronaboaħkuin nationála boahkuhanprográmma bokte guoská olbmuide geat leat Norggas. Boahkut lea nuvttá ja eaktodáhtolaš.

Gos sáhtán boahkuhuvvot?

Geahča dieđuid du gieldda neahttiäidduin geaidda boahku vuostamužžan fállojuvvo, mo dat čađahuvvo ja goas.

Ná dáhpáhuvvá boahkuheapmi

Boahkut biddjo gihtii gardnjila bajábeallái. Ovdal boahkuheami jerrojuvvot leatgo dearvas ja jus ovdal leat reageren eará boahkuide. Muitte muitalit jus dus lea leamaš koronadávda dahje leat boahkuhuvvon korona vuostá ovdal, leat áhpeheapme, dus lea allergija, geavahat dálkasiid dahje jus leat eará dearvašvuodjaváttisvuodat. Čuovo njuolggadusaid mat gullet du jokvui man galle dosa ja man guhká galgá gollat boahkuhemiid gaskka. Bargit boahkuhanbáikkis yeahkehiet du dainna. Lea deħalaš ahte oažžu dosaid biddjojuvvon áigái. Lea dábálaš manjdit boahkuheami jus lea fáhkka buohccán ja go lea feber badjel 38 °C. Manjá boahkuheami gohččojuvvot vuordit unnimusat 20 min ovdal vuolggát.

Mo dát boahku doaibmá?

Boahkus lea daid tiippalaš koronavirusbiikkaid ráhkadanneava (sátnedoalvu-RNA). Dat dagaha ahte rumaš ráhkada eahpeváralaš kopijaid dáid biikkain maiguin dávddaid vuostálastinnákca sáhttá hárjehallat. Nie oahppá rumaš dovdat ja suodjalit albma koronavirusa vuostá jus njoammuduvvo. Rumaš suddada boahku sátnedoalvu-RNA johtilit almmá váikkuhit árbeávdnasa. Boahkus eai leat ealli virusat ja dainna ii šatta koronainfekšuvdna rupmašii. Koronaboaħku eastada. Dat ii dálkkot koronadávdda man jo lea ožzon.

Man bures doaibmá boahkuheapmi?

Boahkuheapmi suodjala duođalaš koronadávdda vuostá. Boahkut eai suodjal ollásit njoammumis dahje njoammudeamis earáid viidásat. Danne lea deħalaš ain čuovvut gustovaš njoammuneastadanrávvagiid.

Liigeváikkuhusat

Eanaš liigeváikkuhusat bohciidit daid vuosttaš beivviid boahkuheami manjá. Koronaboahkut orrot addimin eanet daid dábalaš liigeváikkuhusain go masa leat hárjánan eará boahkuid oktavuoðas. Dábálepmosit lea nu ahte illá dovdá dahje ahte leat moderáhta liigeváikkuhusat mat jávket moatti beaivvis, muhto muhtimat vásihit garrasat liigeváikkuhusaid. Nuorat olbmo vásihit dávjá veahá garrasat liigeváikkuhusaid go boarrásat olbmot.

Eatnašiin geat leat boahkuhuvvon bávčaga gokko boahkut lea čuggejuvvon. Eará dábalaš liigeváikkuhusat leat vábasat, oaivebávčas, deahkkebákčasat, ahte galbmo, láðasbákčasat ja feber. Lea dábáleabbo ahte dát liigeváikkuhusat bohciidit 2. dosa manjá.

Lea hui hárve ahte leat duoðalaš liigeváikkuhusat. Daid hárvenaš liigeváikkuhusaid searvvis leat váibmodeahkkevuolši (myokardiitta) ja váibmoskidnevuolši (perikardiitta). Dat bohciidit dábálepmosit nuppi dosa manjá, ja dávjjimusat leat nuorat ja nuorra rávisolbmot geat dan vásihit. Jus šaddet hárvenaš liigeváikkuhusat nu mo duoðalaš allergijjalaš reakšuvnnat ja váibmovuolši de sáttá daid dikšut. Mii eat sáhte dadjat ahte eai gávdno hárvenaš liigeváikkuhusat maid birra eat vel dieðe, dahje liigeváikkuhusat mat bohciidit easkka guhká manjá boahkuheami.

Maid galggan dahkat jus oačun liigeváikkuhusaid?

Jus vásihat vuorddekeahthes, garra dahje bistevaš liigeváikkuhusaid berret váldit oktavuoða doaktáriin dahje eará dearvašvuodabargiin vai oačut árvvoštallama ja rávvagiid. Dát guoská beroškeahttá jáhkatgo ahte lea boahkuheami sivva vai ii. Dearvašvuodabargit leat geatnegahton diedihiit duoðalaš dahje amas reakšuvnnaid birra maid ballet bohtet boahkuheamis. Sáhtát ieš maid sáddet dieðáhusa helsenorge.no bokte

Evtolaš dohkkeheapmi

Dát koronaboahku lea testejuvvon stuorra dutkosiin mas márga duhát olbmo leat ožžon boahku. Dutkkus lea čaðahuvvon seamma vuogi mielde go eará boahkut, muhto lea oanehat áicanáigi. Dálkkaseiseválddit leat addán boahkui evttolaš dohkkeheami. Dat mearkkaša ahte leat doarvái dieðut árvvoštallat ahte boahkus lea mealgat stuorát ávki go riska, muhto ahte boahkobuvttadeaddjít fertejít joatkit dutkat ja addit dieðuid dálkkaseiseválddiide daðistaga dutkkadettiin.

Makkár boahkuid lean váldán?

Go oačut koronaboahku de dat registrerejuvvo Nationála boahkuregistarii SYSVAK:i. Gávnnat dieðuid helsenorge.no:s

Háliidatgo diehtit eanet?

Jeara áinnas iežat doaktáris, sis geat boahkuhedje du dahje eará dearvašvuodabargiin. Geahča maid Álbmotdearvašvuodainstituhta neahttasiidduin: <https://www.fhi.no/kvp>